

6.4 ПЪРВА ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ ПРИ ЕПИЛЕПТИЧЕН ПРИПАДЪК

Какво представлява епилепсията?

- Епилепсията е неврологично заболяване, при което се появяват временни нарушения на мозъчната функция, известни като епилептични пристъпи.
- Те могат да се проявят по различни начини: от кратки промени във възприятието до потрепвания на лицето, странно поведение и тежки гърчове, обхващащи цялото тяло. При тежките пристъпи често е засегнато и съзнанието.
- Не всички гърчове са свързани с епилепсия. Те могат да бъдат причинени от други неврологични заболявания (напр. инсулти или мозъчни тумори), алкохолен абстинентен синдром или отравяния.
- Епилептичните пристъпи са чести – около 1 на 20 души преживява поне един пристъп в живота си.
- Хората с епилепсия често се сблъскват с предразсъдъци, но медицината е постигнала значителен напредък и при правилно лечение повечето пациенти могат да водят почти нормален живот.

Как изглежда епилептичният пристъп?

- Епилептичните пристъпи се делят основно на **фокални** (засягащи само определени части на мозъка) и **генерализирани** (обхващащи целия мозък).
- При фокалните пристъпи симптомите зависят от засегнатата мозъчна област. Външно може да се наблюдават потрепвания, спазми или скованост в определени части на тялото.
- Някои хора усещат изтръпване, внезапна топлина или студ, а други имат халюцинации – усещат миризми, вкусове, звуци или образи, които не съществуват. В някои случаи съзнанието е замъглено – засегнатият изглежда объркан, неадекватен и не помни случилото се.
- Най-честият и най-тежък генерализиран пристъп е **големият гърч (Grand Mal)**. Той преминава през следните фази:
 - Загуба на съзнание
 - Падане
 - Силни спазми на цялото тяло, последвани от потрепвания на ръцете и краката
 - Често има отделяне на слюнка или кръв от устата (поради ухапване на езика)
 - Пристъпът обикновено продължава около две минути, след което човекът идва в съзнание, но е объркан, дезориентиран или много сънлив.
- В редки случаи пристъпът продължава дълго, без засегнатият да възвърне съзнание. Това състояние се нарича **епилептичен статус** и изисква незабавна медицинска намеса.

Първа помощ при епилептичен пристъп

- При тежките генерализирани пристъпи пострадалият винаги губи съзнание и пада.
- Ако сте наблизо, **предотвратете удара на главата** в мебели или твърда повърхност – това е най-големият риск от нараняване.

- Отстранете опасни предмети или ги покрийте (напр. остри ръбове).
- Поставете **нещо меко** (възглавница, дреха) под главата на пострадалия.
- **Осигурете свободни дихателни пътища** – разхлабете дрехите около врата и гърдите.
- Ако човекът си прехапе езика, **не се опитвайте** да поставяте предмети в устата му – това може да причини наранявания.
- **Обадете се на спешна помощ!**
- Изчакайте края на пристъпа и **не оставяйте човека сам**. В повечето случаи той приключва до две минути.

След пристъпа

Проверете съзнанието и дишането!

- Ако човекът е **объркан, но контактен и диша нормално**:
 - Успокойте го.
 - Поставете го в странично стабилно положение, ако е възможно с възглавница под главата.
 - Покрийте го, ако е необходимо.
 - Удовлетворете неговите непосредствени нужди.
- Ако човекът е **в безсъзнание, но диша нормално**:
 - Поставете го в стабилно странично положение.
 - Почистете евентуална слюнка.
 - Разхлабете дрехите.
 - Проверявайте дишането му, докато пристигне медицинска помощ.
- Ако човекът **не диша или не диша нормално**:
 - **Повикайте помощ** и алармирайте околните!
 - **Започнете незабавно сърдечно-белодробна реанимация**, докато пристигнат спешните екипи.